

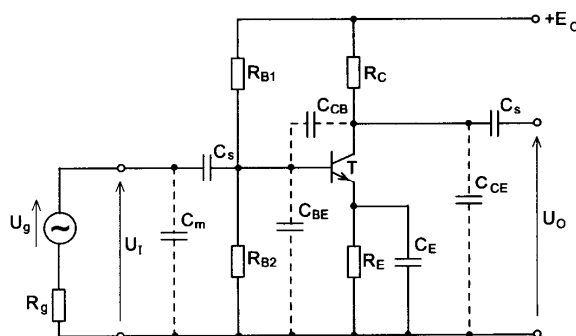
SERIA I

ĆWICZENIE 5

Temat ćwiczenia: Badanie wzmacniacza szerokopasmowego.

Wiadomości do powtórzenia:

1. Schemat, parametry i właściwości wzmacniacza w układzie wspólnego emitera (OE).

Schemat wzmacniacza OE z uwzględnieniem pojemności pasozytniczych

2. Rola poszczególnych elementów wzmacniacza i wpływ ich wartości na pasmo przenoszenia.

Dolna częstotliwość graniczna wzmacniacza f_d zależy od parametrów filtra górnoprzepustowego utworzonego przez pojemność szeregową C_{s1} , rezystancję wejściową wzmacniacza R_I i rezystancję wewnętrzną źródła sygnału sterującego R_g :

$$f_d = \frac{1}{2\pi(R_I + R_g)C_{s1}}$$

Natomiast na wyjściu układu powstaje filtr utworzony przez pojemność C_{s2} , rezystancję wyjściową wzmacniacza R_O i rezystancję obciążenia R_L . Jego wpływ jest znaczący dopiero po obciążeniu układu małą rezystancją R_L .

Jeżeli we wzmacniaczu jest zastosowana stabilizacja termiczna na rezystorze R_E , który jest zbocznikowany przez kondensator C_E , to jego pojemność również wpływa na dolną częstotliwość graniczną. Wartość pojemności kondensatora C_E musi być tak dobrana, aby dla częstotliwości f_d jego reaktancja bocznikowała rezystancję emitera i eliminowała sprzężenie zwrotne dla składowej zmiennej sygnału.

O dolej częstotliwości granicznej decydują więc parametry wszystkich trzech tworzących się w układzie filtrów, zawierających pojemności C_{s1} , C_{s2} i C_E . Wartość f_d jest zawsze większa od największej wartości ustalonej przez jeden z nich.

Górna częstotliwość graniczna f_g zależy od sumarycznych pojemności pasozytniczych C_p wzmacniacza i jego rezystancji wyjściowej, tworzących filtr dolnoprzepustowy:

$$f_g = \frac{1}{2\pi(R_C \parallel R_L)C_p}$$

Sumaryczną pojemność pasozytniczą C_p tworzą pojemności montażowe, pojemność wejściowa układu oraz pojemności tranzystora, zwłaszcza pojemność między kolektorem a bazą. We wzmacniaczu OE, w którym ta pojemność pełni rolę pojemności sprzęgającej

wyjście z wejściem wzmacniacza, występuje tzw. efekt Millera, polegający na zwiększeniu K_U razy pojemności wejściowej układu. Dlatego wzmacniacz OE jest układem o najmniejszej górnej częstotliwości granicznej.

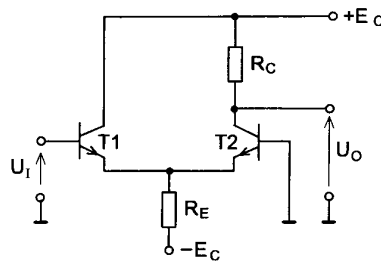
Aby otrzymać wzmacniacz o szerszym paśmie przewodzenia należy wykorzystać inne konfiguracje pracy lub ich połączenia albo zastosować odpowiednie korekcje w układach wzmacniaczy.

3. Podstawowe układy wzmacniaczy szerokopasmowych.

Za najprostsze układy wzmacniaczy szerokopasmowych można uznać układy o dużej wartości górnej częstotliwości granicznej. Przykładami takich wzmacniaczy mogą być:

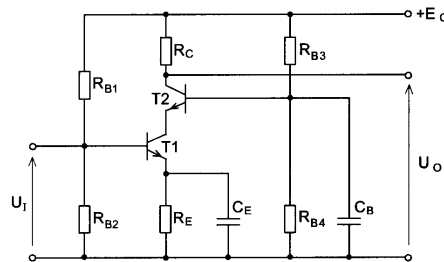
Wzmacniacz w układzie ze wspólną bazą. Jeżeli we wzmacniaczu konfiguracji wspólnej bazy zostanie zastosowany nowoczesny tranzystor wielkiej częstotliwości, to przy profesjonalnym wykonaniu, minimalizującym pojemności montażowe, będzie możliwe uzyskanie pasma przenoszenia rzędu 100 MHz.

Wzmacniacz różnicowy OC – OB łączy zalety wtórnika emiterowego i układu OB.

Wzmacniacz różnicowy OC-OB

Układ kaskody – utworzony przez stopnie wzmacniające OE i OB.

Wzmacniacz w układzie kaskody

4. Sposoby korekcji charakterystyki częstotliwościowej wzmacniacza (czyli sposoby poszerzenia pasma przenoszenia wzmacniacza):

- użycie wtórników separujących;
- selektywne sprzężenie zwrotne;
- korekcja indukcyjna.

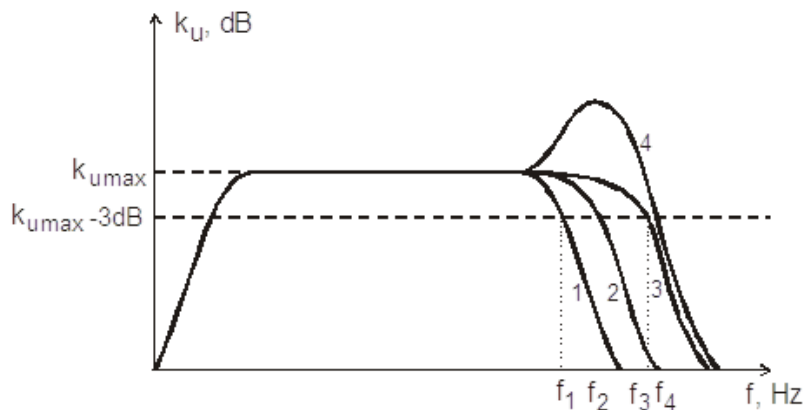
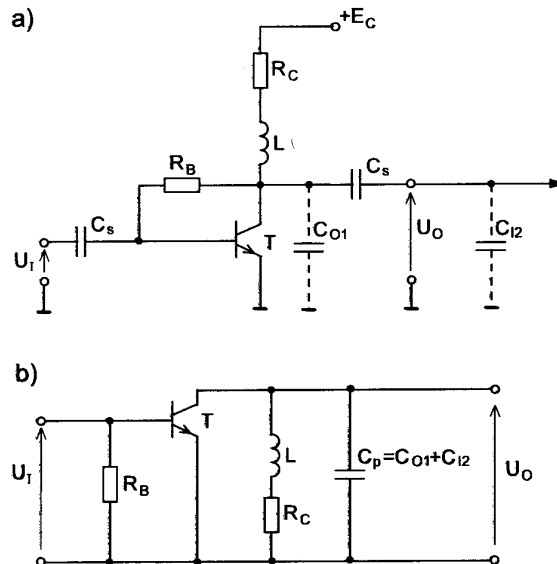
Korekcja indukcyjna polega na włączeniu szeregowo z rezystorem kolektora cewki o niewielkiej indukcyjności. Cewka ta wraz z pojemnością pasożytniczą utworzą obwód rezonansu równoległego. Indukcyjność cewki należy dobrać tak, aby częstotliwość rezonansowa:

$$f_0 = \frac{1}{2\pi\sqrt{LC_p}}$$

była zbliżona do górnej częstotliwości granicznej wzmacniacza.

Impedancja zastępcza równoległego obwodu rezonansowego osiąga maksimum przy częstotliwości rezonansowej, więc wzmocnienie wzmacniacza nie zmaleje, lecz może wzrosnąć. Przy właściwie dobranych parametrach obwodu korekcyjnego uzyskuje się najszersze pasmo przenoszenia przy zachowaniu właściwego kształtu charakterystyki.

Korekcja indukcyjna
zakresu górnych częstotliwości
wzmacniacza: a) schemat układu;
b) schemat zastępczy dla sygna-
łów zmiennych;

charakterystyki:

- 1 - bez korekcji
- 2 - niedokompensowana
- 3 - skompensowana prawidłowo
- 4 - przekompensowana

Przebieg ćwiczenia:

1. W programie komputerowym Electronics Workbench zbudować wzmacniacz m.cz. w układzie OE.
2. Dobrać punkt pracy tranzystora we wzmacniaczu.
3. Wyznaczyć częstotliwości graniczne i pasmo przenoszenia.
4. Zbudować układ z korekcją indukcyjną.
5. Obliczyć wartość cewki indukcyjnej na podstawie odpowiedniego warunku.
6. Zdjąć charakterystykę wzmacniacza dla obliczonej wartości cewki oraz dla innych wartości, tak aby otrzymać charakterystykę skompensowaną prawidłowo, niedokompensowaną oraz przekompensowaną.